

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-24

6.1.2025

Tryg Forsikring NUF

Ansvar

Ansvarsforsikring — feilprosjektering — unntak knyttet til sikrede eller sikredes familie.

Sikrede (et arkitektkontor) ble engasjert av Firma O. AS i 2007 for ombygging av et hotell til selveierleiligheter, og skulle være ansvarlig for prosjektering og kontroll. Etter ferdigstillingen ble Sameiet O. (klager) opprettet. Det ble etter dette avdekket flere feil ved bygget som førte til bruksforbud på deler av eiendommen. Klager hevdet at sikrede var erstatningsansvarlig for feilene. Foretaket avviste kravet, blant annet med henvisning til unntakspunktet i vilkårene hvor det fremgikk at foretaket ikke var ansvarlig for oppståtte feil i tilknytning til prosjekter hvor sikrede eller sikredes familie hadde selvstendig økonomisk interesse knyttet til realiseringen av prosjektet. Klager anførte at unntaket ikke kom til anvendelse fordi det var arkitektkontoret som var sikret, mens foretaket hevdet at A., som daglig leder, styreleder samt eier, personlig også var sikret, og at unntaket derfor ville komme til anvendelse. Nemnda kom til at foretaket ikke kunne påberope unntaket for "sikrede eller sikredes familie", men at spørsmålet om foretaket for øvrig var ansvarlig under sikredes ansvarsforsikring, måtte avvises av bevismessige hensyn.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning fra klager (Sameiet O.) mot sikredes (Arkitektkontoret) profesjonansvarsforsikring.

Sikredes profesjonansvarsforsikring omfatter etter vilkårenes § 3 "det rettslige erstatningsansvar som arkitektbedrifter, her sikrede, tilsluttet

Arkitektbedriftene Forsikringsservice AS, kan pådra seg under utførelsen av oppdrag i egenskap av arkitekt, for skade som oppstår og kan pådømmes etter gjeldende rett i Europa".

Forsikringsvilkårene § 5 j unntar "ansvar i tilknytning til prosjekter hvor sikrede eller sikredes familie har selvstendig økonomisk interesse knyttet til realiseringen av prosjektet".

Sikrede ble i 2007 engasjert av firmaet O. AS i forbindelse med at sistnevnte skulle bygge om et hotell til selveierleiligheter for salg. Det er opplyst at sikrede ble engasjert til å være ansvarlig prosjekterende for bygninger og installasjoner, samt ansvarlig kontrollerende ved arbeider på bygget i perioden 2007 til 2009. Etter at ombyggingen var ferdigstilt, ble Sameiet O. (klager) opprettet.

I forbindelse med oppfølgende vedlikehold ble det rådgivende ingeniørselskapet C. engasjert av klager i 2021 for å utarbeide et brannteknisk notat. I rapporten som forelå i begynnelsen av 2022, fremkom det at det var avdekket flere feil og mangler ved bygget. Det er også opplyst at det blant annet ble vist til tilsvarende funn i en reklamasjonsrapport fra Firma K. AS datert 27.1.21. Feilene var så omfattende at kommunen la ned bruksforbud på deler av eiendommen.

Klager fremmet krav under sikredes ansvarsforsikring i foretaket den 1.7.22 og anførte at sikrede var erstatningsansvarlig for de tap klager ble påført som følge av de feil og mangler som var omtalt i rapportene fra C., jf. skadeserstatningsloven § 2-1. Klager viste til Bori-dommene fra Høyesterett, Rt. 2015 s. 276, HR-2017-1834-A, HR-2020-312-A og HR-2021-2201-A, som stadfester at ansvarlig etter plan- og bygningsloven kan holdes erstatningsansvarlig overfor tredjemann, uten at det foreligger kontraktsgrunnlag mellom partene.

Foretaket avviste krav om dekning under henvisning til at krav i saken var falt bort som følge av passivitet, foreldelse, manglende ansvarsgrunnlag og årsakssammenheng, og under henvisning til unntaket i vilkårene § 5 bokstav j. Dette ble begrunnet med at ansatt hos sikrede A, eide 47 % av selskapet FJ. AS i 2007 og 2008. I 2007 eide J. AS 50 % av O. AS, som var byggherre i forbindelse med tiltaket. I 2008 eide J. AS 100 % av O. AS. A. var i tillegg styremedlem og senere styreleder i O. AS i 2009.

Klager fastholdt at ansvarsforsikringen fikk anvendelse i det foreliggende tilfelle.

Klager krever dekning under sikredes ansvarsforsikring og bestrider at unntaket i § 5 bokstav j kommer til anvendelse. Det er Arkitektkontoret som er "sikret" i saken, og den hvis erstatningsansvar er dekket. Privatpersonen A. er ikke sikret under avtalen, og unntaket får da heller ikke anvendelse.

Klager viser til vilkårene for ansvarsforsikringen "§ 3 Forsikringen omfatter", som sier at forsikringen "omfatter det rettslige erstatningsansvar som arkitektbedrifter, her sikrede" kan pådra seg. Formuleringen tilsier at det er arkitektfirmaets ansvar som sådant som er dekket under forsikringen, og at et eventuelt direkte personlig ansvar rettet mot de som er ansatt i arkitektfirmaet ikke dekkes. Vilåret fraviker vilkårene for den alminnelige ansvarsforsikringen ved at disse også omfatter krav som er rettet direkte mot en ansatt. Da det ikke er inntatt en tilsvarende formulering i den aktuelle avtalen, ville det å innlemme de ansatte som "sikrede" etter avtalen innebære en utvidelse sammenlignet med hva som naturlig følger vilkårenes ordlyd. En eventuell uklarhet i vilkårene må gå ut over foretaket, jf. uklarhetsregelen og HR-2020-1262-A avsnitt 28.

Foretaket avviser ansvar og anfører at A. personlig er sikret i henhold til den aktuelle ansvarsforsikring, slik at unntaket i § 5 bokstav j får anvendelse ovenfor ham. Sikrede må uansett identifiseres med A.

Ordlyden i unntaket er "sikrede eller sikredes familie", og tilsier at sikrede i denne sammenheng omfatter både den sikrede arkitektbedriften og arkitekten. Et selskap kan ikke ha familie, og formuleringen "sikredes familie" vil dermed ikke gi mening dersom unntaket kun knytter seg til den sikrede arkitektbedriften. Saken skiller seg fra den som ble behandlet i FinKN 2013-529 fordi unntaket da ikke omfattet "sikredes familie". Det er på det rene at A. var daglig leder, styreleder, samt eier av samtlige aksjer i sikrede virksomhet. A. var derfor den reelle

rettighetshaveren i virksomheten, og hans økonomiske interesser omfattes av unntaket i § 5 bokstav j. A. hadde en selvstendig økonomisk interesse knyttet til realiseringen av det aktuelle prosjektet, og da gjelder unntaket.

Foretaket anfører at det uansett ikke foreligger erstatningsansvar for sikrede. Det er ikke sannsynliggjort at det foreligger feil ved prosjekteringen som sikrede sto for og heller ikke årsakssammenheng mellom de anførte feilene og de avdekkede manglene. Årsakssammenheng mellom det estimerte udokumenterte kravet og de påståtte feilene er heller ikke sannsynliggjort etter foretakets oppfatning.

Foretaket anfører endelig at kravet kan være foreldet eller bortfalt som følge av passivitet.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under sikredes ansvarsforsikring, herunder

1. om unntaket i § 5 bokstav j kommer til anvendelse, og
2. om betingelsene for erstatningsansvar er tilfredsstillt.

1 Unntaket i § 5 bokstav j

Vilkårene § 5 bokstav j unntar ansvar i tilknytning til prosjekter hvor sikrede eller sikredes familie har selvstendig økonomisk interesse knyttet til realiseringen av prosjektet.

Det er ikke omstridt at A. hadde eierinteresse i J. AS. Ut fra dette har A. personlig hatt en selvstendig økonomisk interesse knyttet til realiseringen av det aktuelle prosjektet. Spørsmålet blir da om personen A. er sikret under ansvarsforsikringen for arkitektkontoret/sikrede slik at unntaket kan påberopes av foretaket.

Ifølge forsikringsbeviset er "forsikrede" det aktuelle "arkitektkontoret". Vilkår BANGB101 angir som anført av klager i § 2 "Forsikringen omfatter" at forsikringen omfatter "det rettslige erstatningsansvaret som arkitektbedrifter, her sikrede, tilsluttet ...". Denne klausulen definerer i utgangspunktet hva forsikringen omfatter, dvs. hvilket erstatningsansvar som dekkes, og ikke hvem som evt. kan være medforsikret under avtalen.

De fremlagte arkitektansvarsforsikringsvilkårene har imidlertid ingen klausul om "Hvem forsikringen omfatter", slik tilfellet er for "Alminnelig ansvarsforsikring" BANKGA115, som er fremlagt. Disse vilkårene angir i pkt. 1 "Hvem forsikringen gjelder for" første ledd at forsikringen gjelder for forsikringstakeren (sikrede). Deretter heter det i tredje ledd at forsikringen også gjelder "direkte ansvar som ansatte pådrar seg hvis ansvaret etter § 2-1 kunne vært gjort gjeldende mot arbeidsgiveren". Det er uklart for nemnda hvorfor en tilsvarende klausul ikke er inntatt i arkitektvilkårene, men slik disse er formulert har de ingen tilsvarende klausul om at den ansatte arkitekten personlig er inkludert i forsikringen.

Foretaket viser til at ordlyden i unntaket "sikrede eller sikredes familie" tilsier at sikrede i denne sammenheng omfatter både den sikrede arkitektbedriften og arkitekten. Nemnda er enig i dette, men mener forholdet mellom unntaket og bestemmelsen i § 2 har skapt en uklarhet som foretaket er nærmest til å bære risikoen for.

Foretaket anfører at arkitektfirmaet uansett må identifiseres med A. i forhold til vilkåret.

Nemnda kan ikke se noe grunnlag for en slik identifikasjon. Den fremgår ikke av vilkårene, og A.

har etter det opplyste ikke opptrådt "som sikrede" i en selskapssituasjon, dvs. gjort feilene som styreformann eller daglig leder i firmaet, se for så vidt FinKN 2013-529.

2 Ansvarsspørsmålet

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under sikredes ansvarsforsikring.

Nemnda mener dette spørsmålet reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d) hvoretter en sak kan avvises fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevisspørsmål", jf. også FinKN 2017-408 og 2018-077.

De spørsmål som må avklares i forbindelse med spørsmål om ansvar foreligger, herunder om det er reklamert rettidig, fordrer en annen bevisførsel enn den som muliggjøres ved skriftlig saksbehandling for Finansklagenemnda. De anført ansvarsbetingende forhold ligger mange år tilbake i tid, og saken reiser også spørsmål vedrørende reklamasjon/bortfall av krav på grunn av foreldelse/passivitet som bør belyses med muntlige forklaringer.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).